

Ajaib Singh v. Makhan Singh, etc. (Pattar, J.)

(6) ਕਾਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 457(1) ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਪੀਐਸ ਪੈਟਰ ਜੇ.

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ।, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1966 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 311

1 ਜੂਨ 1973

ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ (1920 ਦਾ 1)—ਆਰਟੀਕਲ 2(ਬੀ)— ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣਾ—ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ—ਜਮਾਤਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ—ਏਲੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਰਨਾ - ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਕੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਦੇਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਅਲਹਿਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮਜ਼) ਐਕਟ, 1920 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। (ਪਰਾ ੮)।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ ਕੇ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਸੀਨੇਡ ਐਨੀਲ । ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

Ajaib Singh v. Makhan Singh, etc. (Pattar, J.)

ਜੱਜ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ. ਸਿਤੀ 24 _

ਨਵੰਬਰ, 1965, ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਆਰ. ਹਾਂਡਾ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 5 ਅਗਸਤ, 1965 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਐਸ. ਵਿਰਕ .

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਕੇ.ਆਰ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੈਟਰ, ਜੇ-ਇਹ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 24 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਕੇ. ਮਹਿਤਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਬ-ਜੱਜ ਫਸਟ ਦੇ 5 ਅਗਸਤ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

(2) ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੋਹੜੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 720 ਪੁਰਾਣੀ/149 ਨਵੀਂ ਮਿਣਤੀ 2 ਕਨਾਈਆਂ 2 ਮਰਲੇ ਵਾਲੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ 24 ਨਵੰਬਰ, 1942 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਬਰਾਹਿਮ ਹਾਜ਼ੀ ਮਹਿਤਾਬ ਦੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ, ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੰਗੋ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸ. ਤਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਬੂਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1946 ਵਿੱਚ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੂਟ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਕਰੇਤਾ. ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦੀ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ, ਖ਼ਿਤਾਬ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖ਼ਰੀਦ ਲਿਆ। ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਤੋਂ 4 ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 5 ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 6 ਉਸਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ, 5 ਜਨਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ, ਜੋ ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Ajaib Singh v. Makhan Singh, etc. (Pattar, J.)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।- ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਧਨੋ ਅਤੇ ਫਿਓਨੋ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਮੁਦਈ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। . ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੀ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ?"

ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ. ਮੇਹਰ ਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਜਨਵਰੀ 1961 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦਸੌਧਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਤਲੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਮੇਹਰ ਦੀਨ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰੀਫ ਜੇ. ਵਿਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਆਰਟੀਕਲ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪਰਦੇਸੀ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੋ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਟੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(1) ਏਆਈਆਰ 1948 ਲਾਹ। 159.

ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, (1920 ਦਾ ਨੰਬਰ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ)।
ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

*ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ
ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*

ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਬੇਗਾਨਗੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(a) * * * *

(b) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ... 3 ਸਾਲ। ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਂ
ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ
ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ
ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।"

ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ 14 ਅਗਸਤ, 1919 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਰਮ ਦੀਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਚਾਚੇ ਮੋਹਰ ਦੀਨ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 82 ਕਨਾਈਆਂ 8 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 1922 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਰਮ ਦੀਨ ਦੀ ਮੌਤ 16 ਜਨਵਰੀ, 1933 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਮੋਹਰ ਦੀਨ ਦੀ 18 ਜੂਨ, 1943 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1944 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪਰਦੇਸੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 0 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਮ ਦੀਨ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

Ajaib Singh v. Makhan Singh, etc. (Pattar, J.)

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਕਰਮ ਦੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਕਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

- (i) ਇਹ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।
- (ii) ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ, ਫਿਰ, ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰੀਡਿੰਗ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਸਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਦੇਸੀ ਹਨ ਤਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

(4) ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਤੇ -ਹਾਸਾ ਨਲੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ 4/4 ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 1919 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ 4/4 ਲਈ ਹੈ! ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਕਿ . ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਸੋਧਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ ਰਾਜਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਜਿਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦਾ ਵਾਰਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿੱਚ

ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ, ਮੁਦਈ ਦਸੋਧਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ

ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ ਮੁਦਈ ਸਨ। ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ।

(5) ਰਾਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, A ਅਤੇ B, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ, ਉਹੀ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ A ਦੀ ਮੌਤ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। X, A ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ A ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ B ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਕੀ J ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ, ਕਿ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ 'ਬੀ' ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 1/2 ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ (ਨੰਬਰ 1, 1920) ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਸਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 1920 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 2(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(6) ਪੰਜਾਬ ਕਸਟਮ (ਪਾਵਰ ਟੂ ਕਟੈਸਟ) ਐਕਟ (1920 ਦਾ ਨੰਬਰ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੜਦਾਦੇ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, (1920 ਦਾ ਨੰਬਰ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਇਮ-ਅਚਲ - ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਉਸ 'ਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬੇਗਾਨਗੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।

5

(7) ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਚਾਰ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਾਰਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ

Ajaib Singh v. Makhan Singh, etc. (Pattar, J.)

ਵਾਲੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਮਹਾਨ 'ਪੜਦਾਦੇ' ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸੀ।

"

!"

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਦੇਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਰਸ। ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 1920 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ '2(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡਾਂਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਤੇਵਾਤੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਭਾਨ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 267 .

20 ਜੁਲਾਈ 1973

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 311(2)— ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ *ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ' ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ—ਕੀ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ—ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ —ਕੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।